

УДК 33.336.7

DOI: 10.31651/2076-5843-2020-1-90-99

ЛУЦИК Марія Василівна

к.е.н., докторант,

ДВНЗ «Університет банківської справи»,

м. Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2185-7658>

blackmary@ukr.net

НАСЛІДКИ ТА РИЗИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРО ЯК НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

Питання впровадження євро як національної валюти є предметом постійного суспільного інтересу в першу чергу в країнах Європейського Союзу, де в обігу лишилися національні грошові одиниці. Основною проблемою у визначенні переваг та недоліків прийняття євро як національної валюти в Україні є важкий прогноз довгострокових наслідків, які, ймовірно, збільшать довіру до України серед інших членів Європейського Союзу та забезпечать зростання рівня партнерських стосунків, але як це рішення вплине на економіку України важко спрогнозувати. Прийняття євро при входженні в Європейський Союз буде неминучим етапом згідно з Маастрихтським договором і, мабуть, спричинить як позитивні, так і негативні наслідки, тому пріоритетом має бути встановлення відповідного рівня економіки та фінансів під час зміни валюти. Це має відбутися в найкращий можливий момент, і в той же час рішення потрібно прийняти досить рано, щоб ринок міг до нього належним чином підготуватися. Аналізуючи досвід країн, які переходили на євро, можна зробити висновок, що такому переходу притаманні як переваги, так і недоліки, котрі в майбутньому можуть призвести до занепокоєння серед українського суспільства. У країнах Єврозони прийняття єдиної валюти мало різні наслідки, але ні в якому разі вона не мала таких негативних наслідків, які могли б загрожувати значним економічним спадом. У цій статті спрогнозовано економічні наслідки та ризики впровадження євро як національної валюти в Україні. Визначені основні виклики, що стоять перед економічною політикою на шляху до Єврозони, а також наведені очікувані витрати та загрози введення єдиної валюти.

Ключові слова: євро, Європейський союз, національна валюта, економіка, інтеграція.

Постановка проблеми. Країни, які приєдналися чи в процесі приєднання до Європейського Союзу, а потім до Економічного та валютного союзу (ЕВС), візьмуть на себе зобов'язання прийняття євро згідно Маастрихтського договору і Лісабонської угоди та відповідно виконання умов монетарної, фінансової і валютної конвергенції, а саме: стабільність цін, фінансова стабільність, стабільність процентної ставки та курсу валют. В процесі переходу на єдину валюту євро існують перешкоди та дискусії відносно доцільності впровадження євро як єдиної національної валюти.

Заміна національної валюти європейською валютою є величезним викликом для економіки України та актуальним питанням як в теоретичному так і в практичному контексті, вирішення якого залежить від напряму трансформаційних процесів в національних валютних системах країн. Наукове обґрунтування напрямів розв'язання проблем, пов'язаних з впровадження євро як єдиної національної валюти є актуальним в умовах сьогодення й потребує нових теоретико-методологічних, методичних і практичних досліджень [1].

Бажання впровадити міцну та стабільну валюту не було і не є настільки простим завданням, оскільки це вимагає поступової інтеграції країн, але завдяки цьому країни з єдиною валютою можуть створити стабільність в європейській інституційній інтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти впровадження євро як єдиної валюти досліджували зарубіжні науковці, такі як: Р. Манделл [2] та П. Кенен [3], які досліджували теорію оптимальних валютних зон. Роботи Дж. Інграма були присвячені вивченню переваг і недоліків входження у валютну зону, а також розрахунку участі в ній [4], М. Бруннермаєр, Г. Джеймс, Ж-П. Ландо [5] у праці «Євро та боротьба ідей» завдяки

поєднанню економічного аналізу з історичними рефлексіями, провели аналітичне дослідження дорожньої карти майбутнього Європи.

Питання введення єдиної наднаціональної валюти і валютного регулювання в Європейському Союзі розглядалися в роботах Б. Іченгрін [6]. Серед українських науковців вплив євро на перетворення національних валютних систем країн центральної та східної Європи досліджували Т. Мусієць та О. Лавріненко [7], Л. Біла розглянула гармонізацію фінансових систем країн, що входять до складу Європейського Союзу, як необхідного елементу процесу європейської інтеграції [8], Черемісова Т. розглядала фінанси Європейського Союзу та особливості їх організації [9], Ланг Ф.П. та Мельниченко О.В. присвячують увагу інфляційним процесам, зокрема єдиної європейської валюти [10], а також наслідкам «брексіту» для євро [11] та інші.

Незважаючи на всебічне висвітлення у науковій літературі тем, пов'язаних з впровадженням євро, не всі аспекти цієї складної та багатогранної проблеми з'ясовано й належно обґрунтовано. Зокрема, це стосується прогнозування економічних наслідків та ризиків впровадження євро як національної валюти, підбір оптимального сценарію впровадження євро на території України.

Метою статті є аналіз наслідків та ризиків введення євро як єдиної національної валюти в Україні згідно з умовами Маастрихтського договору та Лісабонської угоди в процесі входження в Європейський Союз.

Викладення основного матеріалу дослідження. Приєднання України до Єврозони слід розглядати в довготривалому аспекті, наслідки яких стануть очевидними одразу після вступу. Насамперед, Україна зіткнеться з триступеневою інтеграцією введення єдиної валюти, а саме:

1. Дерогація. В актах, які стосуються законодавства Європейського Союзу, термін «дерогація» використовується у тих випадках, коли держава-член затримала реалізацію елементів законодавства ЄС у їх власній правовій системі, враховуючи те, що для цього є узгоджені терміни. Або, коли держава-член вирішує не застосовувати особливе положення певної угоди чи закону в таких випадках, як надзвичайні ситуації та форс-мажорні обставини [12]. Дерогація – це тимчасові послаблення або відстрочки по імплементації узгоджених норм законодавства.

2. Приєднання до ERM II – (Exchange Rate Mechanism II), європейського грошового механізму. Це система, яка стабілізує обмінний курс національної валюти щодо євро. Проте, необхідність стабілізації валютного курсу в певному діапазоні також може спричинити інші небезпеки, такі як:

- неможливість поглинати асиметричні поштовхи за рахунок зміни номінального курсу, адже коливання курсу обмежені правилами системи ERM II;

- ризик спекулятивного нападу – інвестори можуть спокуситись перевірити рішучість центрального банку захищати обмінний курс і, таким чином, багато заробляти за рахунок наших валютних резервів;

- практично немає можливості коригувати номінальний рівень обмінного курсу після введення ERM II – допускається лише переоцінка центрального паритету. Економісти говорять, що в системі ERM II для уникнення вищезгаданого ризику, ми повинні бути максимально коротким час.

3. І завершальним етапом є входження країни в Єврозону.

Євро є однією з найбільш конвертованих валют у світі, поряд із долларом, фунтом, єною та швейцарським франком. Це валюта в 19 країнах Європейського Союзу, що утворюють «зону євро». Не лише резиденти Єврозони використовують банкноти євро. За оцінками експертів, 20-25% банкнот євро, що знаходяться в обігу (у вартісному вираженні), знаходяться поза цією зоною, переважно в сусідніх регіонах [13].

На даний час є багато аргументів «за» впровадження євро, а саме: покращення рівня інтеграції фінансових ринків; фінансова безпека банків; зниження трансакційних витрат та валютного ризику; покращення макроекономічної ситуації; зниження процентних ставок та

«проти» впровадження євро, як єдиної валюти: переведення грошово-кредитної політики на рівень «спільноти», що значно зменшить можливість реагування на економічну ситуацію; необхідність створення резервів для допомоги іншим країнам ЄС, що перебувають у кризі; ризик для підприємців, пов'язаний зі збільшенням витрат на оплату праці та надходження дешевих товарів; витрати, пов'язані з проведенням інформаційної кампанії та введенням євро в готівковий обіг; загроза інфляційних різниць у валютному союзі, втрата можливості проводити незалежну валютну політику та інші.

Входження України в Економічний та валютний союз створить нові можливості для підвищення соціального благоустрою і принесе як вигоди, так і загрози як на макро, так і на мікро рівнях.

Європейський Союз об'єднує 27 держав. Це найбільший у світі єдиний ринок з населенням близько 513 мільйонів людей за даними 2019 року [14], ВВП якого становить 18 трильйонів євро, майже чверть світового (22,0%) [13]. На додачу, в ЄС входять такі країни, як Німеччина, Франція, Італія та Іспанія з найбільш провідною економікою Європи, які діють в рамках єдиних правил ведення бізнесу. Порівняймо з Україною: населення згідно перепису у 2001 році – 48 мільйонів чоловік [15], а відповідно до оцінки в лютому 2020 році без урахування окупованого Криму населення становить близько 42 мільйони чоловік [13], ВВП – 161 млрд. дол. і ВВП на душу населення – 3880 дол. [16]. Це означає, що ЄС не тільки великий ринок, а також багатий ринок зі споживачами зі значною купівельною спроможністю, який відкриває Україні величезні експортні та інвестиційні можливості.

Враховуючи той факт, що Європейський Союз став одним з головних для українських експортерів, і його частка у зовнішньоторговельному обороті України становить понад 40%, то введення єдиної національної валюти євро значно зміцнить наші позиції на міжнародному ринку та відповідно буде поштовхом до економічного росту країни.

Введення єдиної валюти євро є своєрідним викликом, адже це, безперечно, матиме глобальний обсяг і стосуватиметься кожного громадянина. Національні гроші будуть перетворені в євро, і вони автоматично матимуть накопичувальний та тривалий характер. Це знизить валютний ризик, мінімізує трансакційні витрати, знизить процентні ставки та прозорість цін.

У Європі (у країнах, де валютою є євро), за даними Європейського центрального банку, середній розмір відсоткових ставок для населення та ведення підприємницької діяльності становить 1,5%-1,6% річних. В Україні на кінець 2019 року розмір відсоткової ставки за кредитами згідно даних Національного банку України становив для населення в середньому 35%, а для бізнесу вартість запозичень коливалася від 15,7% до 19,6% річних [17]. Якщо Україна приєднається до Єврозони, то процента ставка залежатиме від ЄЦБ і буде прирівняна до європейського ринку.

І інвестиційні, і споживчі кредити будуть дешевшими. Гроші, накопичені на рахунках, будуть автоматично перетворені в нову валюту без додаткових комісій. Ціни на товари та послуги будуть конвертовані точно за тим же принципом. Все це відбуватиметься за заздалегідь визначеною ставкою. Існує велика ймовірність, що процентна ставка за кредитами після конвертації в євро буде нижчою через різницю між процентними ставками в Україні та Єврозоні. Впровадження єдиної валюти євро сприятиме зменшенню макроекономічного ризику, що має велике значення для економіки, оскільки це позитивно вплине на інвестиційні рішення та розподіл економічних ресурсів, що в свою чергу, збільшить ВВП країни.

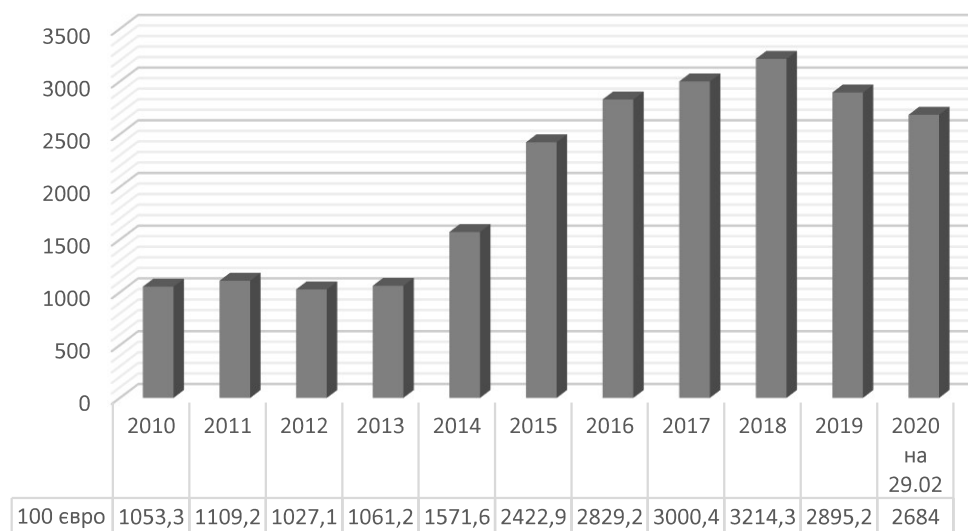
Величезною перевагою є також усунення курсового коливання, який завжди виникає, коли в даній області є кілька валют. Незалежно від розроблених методів хеджування з використанням спеціальних фінансових інструментів – форвардів, ф'ючерсів, свопів проти курсового ризику, слід пам'ятати, що вони дорогі та очікують відповідної кваліфікації. Відсутність стабільності у формуванні валютних відносин є фактором, який обмежує торгівлю та інші сфери міжнародного економічного співробітництва. Провідні компанії різних країн, укладаючи зовнішньоекономічні угоди з відстрочкою платежів, неодмінно використовують такі

інструменти, щоб убезпечити себе від небажаного руху курсу тієї чи іншої валюти у майбутньому (а це може бути, як рух у сторону ревальвації, так і девальвації). Статистика свідчить, що обсяг угод спот (тобто з розрахунками день в день) на світовому валютному ринку значно поступається обсягу угод з використанням інструментів хеджування. Завдяки валютній лібералізації, яку проводить Національний банк, українські компанії також мають можливість використовувати сучасні інструменти для хеджування валютних ризиків.

Зокрема, бізнес вже має змогу укласти форвардні контракти з фіксацією валютного курсу в майбутньому для хеджування ризиків за операціями експорту та імпорту товару (продукції, робіт, послуг, прав інтелектуальної власності та інших немайнових прав), а також за кредитними договорами про залучення коштів від нерезидентів або банків.

Активне використання сучасних інструментів хеджування валютних ризиків – це ще один крок, що наближує український бізнес до кращих світових стандартів. Така практика гарантує реальному сектору фіксований рівень прибутку і можливість довгострокового бізнес-планування.

Як бачимо (рис. 1) з 2010 до 2013 року курс гривні займав міцну позицію і практично не змінювався, проте з 2014 року до 2018 року ми спостерігаємо різкі коливання гривні відносно євро майже в два рази. На такий нестабільний курс гривні до євро вплинуло багато чинників, а саме: макроекономічна ситуація в Україні, революція, зміна влади та як наслідок проведення АТО на Сході України. Основними факторами, які б могли підтримати та зміцнити гривню є інвестиції та зовнішнє кредитування, проте наразі цей показник є мінімальним.

Рис. 1 Коливання курсу гривні до євро за період 2010-2020 рр.

Джерело: розроблено за даними Національного банку України [18]

В інтерв'ю заступника голови Національного банку України Олега Чурія було сказано: «Цифри в обмінниках продовжують бентежити українців. Ніколи раніше – з тих пір, як гривню відпустили у «вільне плавання» – вона не зміцнювалася в кінці року. Тим більше, не зміцнювалася настільки сильно: на 4% за місяць і на 15% з початку року. Навчені останніми кризами не вірити гривні і боятися будь-яких різких коливань, українці шукають пояснення нетипової "поведінки" національної валюти. Причому вірити в хороше ми також не поспішаємо. Тому останнім часом досить поширені версії про штучне зміцнення гривні, про побудову «піраміди» з облігаціями внутрішньої державної позики (ОВДП), яка рано чи пізно «впаде» [19].

Сьогодні ми також спостерігаємо за коливанням курсу валют та зниженням приросту ВВП країн у зв'язку із пандемією «коронавірусу». Реальні темпи приросту ВВП для окремих країн Європи знижуються, наприклад в листопаді 2019 р. цей показник в Італії становив 0,4%, а в березні 2020 р. 0%, в Німеччині 0,4% та 0,3%, Франції 1,2% та 0,9%, Турції 3% та 2,7%,

Великобританії 1% та 0,8%. На фоні ситуації з епідемією темпи росту економіки країн і в тому числі України можуть значно знизитись в порівнянні з попереднім роком. Через оголошення карантину в Італії, Польщі та інших країнах, зменшиться обсяг грошових переказів трудових мігрантів в Україну.

Економіст Центру економічної стратегії Дарія Михайлишина співвідносить перекази трудових мігрантів з розміром внутрішнього валового продукту країни. Так, за підсумком перших трьох кварталів минулого року перекази трудових мігрантів в Україну склали близько дев'яти відсотків від ВВП.

Президент Всеукраїнської асоціації компаній з міжнародного працевлаштування Василь Воскобойник запевняє: потрапляючи в банківську систему ці гроші фактично підтримують стабільність курсу національної валюти та платіжний баланс країни. "Ці суми - це набагато більше від того, що Україні надає Міжнародний валютний фонд", - пояснює свою точку зору експерт. Він також очікує, що у майбутньому ці перекази будуть тільки збільшуватись. Але Михайлишина звертає увагу й на той факт, що заробітчани, які повертаються додому, не лише привозять з собою гроші, які потім частково інвестують в Україні, але також нові знання та навички, що підвищує їхню продуктивність вже на батьківщині [20].

Обмін національної валюти на євро є важливим елементом, що призведе до ліквідації курсу гривні на євро, до зниження витрат на підприємницьку діяльність внаслідок зменшення потреби в хеджуванні проти валютного ризику, підвищить міжнародну позицію країни як конкурента. Існування єдиної валюти, безсумнівно, збільшує прозорість ринку, що теоретично означає посилення конкуренції. Безперечно, це є перевагою як для підприємців, так і для споживачів, оскільки дозволяє ефективно приймати оптимальні рішення, як щодо вибору місця продажу, так і для придбання товарів і послуг.

Виходячи з вищезазначених міркувань, можна побачити, що масштаб непрямих вигод залежить головним чином від державної політики, що проводиться. Слід зазначити, що економічне зростання та процвітання, крім непрямих вигод, може впливати на ризики та витрати участі в Єврозоні (рис. 2).

Сильні сторони	Можливості
Залучення інвестицій Збільшення ВВП країни Усунення коливань курсу валют Зниження процентних ставок	Підвищення соціального благоустрою Прозорість ринку товарів та послуг Підвищення заробітної плати Мінімізація трансакційних витрат
Слабкі сторони	Загрози
Втрата можливості проведення незалежної грошово-кредитної політики НБУ Значні фінансові витрати	Підвищення цін на продукти та послуги Ризик банкрутства Дорогий імпорт Інфляційні ризики

Рис. 2. Результати SWOT-аналізу введення єдиної національної валюти євро в Україні

Джерело: розроблено автором

Для того, щоб впровадити євро, як єдину національну валюту і реалізувати описані вище вигоди, необхідно здійснити довгострокову підготовку, яка передбачає періодичні витрати та появу певних ризиків. Процес монетарної інтеграції є багатоступеневим технічним та організаційним завданням через необхідність адаптації економіки в інституціональному, правовому, економічному та організаційному аспектах. Найбільшим наслідком вступу до валютного союзу стане втрата суверенітету у сфері грошово-кредитної політики.

Класифікуючи витрати та загрози, слід зазначити, що вони впливатимуть на економіку як прямо, так і опосередковано. Перші проявлятимуться в короткостроковій перспективі, тоді як непрямі наслідки проявляться у довгостроковій перспективі. На цьому етапі слід зазначити, що фізичне введення нової валюти в обіг призведе до величезних фінансових витрат. Це видатки на державне управління, адаптації IT-систем, а також підготовки та впровадження

загальнодержавної інформаційної кампанії щодо євро у співпраці з Національним банком України.

Серед витрат, що стягуються з підприємців, високе місце посідатимуть витрати на коригування системи ІТ, бухгалтерського обліку та нарахування заробітної плати разом із підготовкою нових прайс-листів, які будуть надані в обох валютах протягом періоду подвійної експозиції. Частина витрат на введення євро буде безпосередньо стягнута з Національного банку України як органу, відповідального за емісію грошей. Членство в Європейському Союзі також означає згоду на грошову інтеграцію, яка певним чином пов'язана з передачею частини повноважень Національного банку України (НБУ) Європейському центральному банку (ЄЦБ). Це також призведе до витрат, понесених у секторі комерційних банків, а саме на адаптацію машин та пристроїв, адаптацію банкоматів, а також ІТ та логістичних систем.

Загальний розмір цих витрат оцінити надзвичайно важко. Це залежить насамперед від:

- грошово-кредитної політики, яку проводить Європейський центральний банк, та її вплив на країну при прийнятті рішень щодо єдиної грошово-кредитної системи;
- глобалізації економіки через розширення міжнародних зв'язків, які впливають на скорочення грошово-кредитної діяльності;
- розроблення механізму, що регулюватиме обмінний курс, який спрямований на пом'якшення асиметричних шоків.

Ризик неадекватної грошово-кредитної політики, яку проводить Європейський центральний банк, пов'язаний з рішеннями щодо формування процентних ставок [21]. Вони можуть бути невідповідними для окремих держав-членів, а невідповідність грошово-кредитної політики Євросони до однієї країни може носити циклічний або структурний характер. Приєднання до Євросони не означає повної втрати незалежності монетарної політики [22]. Чим більший вплив на рішення щодо формування процентних ставок, прийнятих ЄЦБ, тим меншими будуть витрати на відмову від незалежності грошово-кредитної політики.

Проте, введення євро може спричинити коливання цін. Просто перерахунок цін не повинен спричинити зростання цін, але зміна їх призведе до витрат. Підприємці, незважаючи на встановлені правила та правила конвертації цін, можуть скористатися цією ситуацією та підвищуватимуть їх. Відповідно до досвіду інших держав-членів, проводиться моніторинг дій щодо зміни цін через спеціально призначені установи та забезпечення цін у євро не тільки після його запровадження, але й декількома місяцями раніше, щоб споживачі могли самі бачити їх зміни [23]. За несправедливу конвертацію нових цін закон передбачає санкції, які включають в основному штрафи.

Дуже важливо провести всебічну інформаційну кампанію для громадськості, оскільки це є необхідною умовою успіху приєднання України до Євросони. Громадяни бояться, що ціни будуть європейськими, а зарплата залишиться українською. Однак якщо рівень економічного розвитку вирівняється, то поряд зі збільшенням продуктивності праці заробітна плата зростатиме, а рівень цін зрівняється. Виходячи з досвіду країн Євросони, можна зробити висновок, що ефективна інформаційна кампанія значно покращує хід зобов'язань щодо запровадження єдиної валюти, а також подолання соціальних проблем, які є наслідком невизначеності наслідків введення валюти. Кожен громадянин повинен знати про всі витрати при прийнятті єдиної валюти та курсу конвертації гривень в євро.

Висновки. Аналізуючи досвід входження окремих держав у Європейських Союз, можна зробити висновок, що введення єдиної валюти, навіть при розрахунках експертами, які говорили про зростання ВВП, не завжди було правильним рішенням та по-різному впливало на економіку країн. Відразу після введення євро німецька економіка сповільнилася. Лише економічні та соціальні реформи, здійснені під час правління канцлера Герхарда Шредера, дозволили Німеччині стати на шлях швидшого зростання [24]. Французька економіка трохи прискорилася, а італійська економіка поводитися так само, як і до введення євро. Тому важко однозначно констатувати, що євро пришвидшило чи сповільнило зростання економіки.

Одним з найважливіших постулатів, що передбачало введення єдиної валюти, було усунення валютного ризику [25]. На жаль, виявилось, що насправді усунення цього ризику в країнах-членах Європейського Союзу принесло більше клопоту, ніж користі. Скасування механізму обмінного курсу призвело до збільшення боргових та кредитних бумів, збільшення вразливості економік до фінансових спекуляцій та збільшення ризику банкрутства, що унеможливило монетизувати свої борги.

Враховуючи, що майбутнє європейської економіки, як і всієї світової економіки, засноване на економічній парадигмі попиту та кількісній теорії грошей, не настільки певне, як впевнені її прихильники, зокрема, майбутнє євро як єдиної валюти є невизначеним, аналіз плюсів і мінусів говорить про скептицизм щодо швидкого вступу України до Єврозони.

Потрібно пам'ятати, що позбавлення від гривні на користь євро не забезпечить автоматично швидкий та стабільний розвиток України. Відмова від національної валюти породжує декілька фундаментальних проблем, такі як:

- 1) вибір оптимального рівня обмінного курсу, за яким ми будемо обмінювати гривні на євро, що визначатиме рівень конкурентоспроможності української економіки;
- 2) небезпека реального подорожчання валютного курсу внаслідок підвищення інфляції після вступу до Єврозони;
- 3) необхідність проведення розсудливої макропруденційної політики;
- 4) уникнення важких ефектів від дотримання номінальних критеріїв конвергенції.

Український уряд повинен забезпечити підготовку до прийняття єдиної валюти, а саме, провести реформи, які допомогли б прискорити реальну конвергенцію у напрямку Єврозони. Кроки, такі як:

- 1) розробка стратегії розвитку, послідовна реалізація якої спрямована на підвищення економічної інноваційності;
- 2) зменшення бар'єрів для бізнесу. Приватні підприємства є фундаментом ринкової економіки, тому чим більш сприятливе для бізнесу правове та адміністративне середовище, тим краще для національної конкурентоспроможності;
- 3) розвиток ресурсу соціального капіталу, тобто довіри та здатності до співпраці серед громадян. Це складне завдання, але вирішальне для підтримки економічного розвитку країни в майбутньому;
- 4) реформа ринку праці. Зниження рівня безробіття серед молоді. Збільшення ефективності центрів зайнятості. Підвищення мінімальної заробітної плати.

Тому потрібно провести внутрішні реформи, щоб відповідати екзогенним критеріям, передбаченим для учасника оптимальної валютної зони, не розраховуючи на те, що прийняття євро само покращить конкурентоспроможність нашої економіки.

Список використаних джерел

1. Мельниченко, О. В., Луцик, М. В. Перехід України до євро як єдиної національної валюти. *Розвиток банківських систем світу в умовах глобалізації фінансових ринків: Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції 25 жовтня 2019 року, м. Черкаси*. Черкаський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 405 с., С. 161–163.
2. Mundell R. Optimum Currency Areas. *American Economic Review*. 1961. Vol. 53, P. 717–725.
3. Kenen P. The theory of Optimum Currency Areas: an Eclectic View. Mundell R., Swoboda A. (eds.). *Monetary Problems of the International Economy*. 1969. Chicago: University of Chicago Press.
4. Ingram J. The case for European monetary integration. 1973. Princeton University, 40 p.
5. Brunnermeier M., James H., Landau, J. P. *The Euro and the Battle of Ideas*. 2016. Princeton University Press (September 13, 2016), 448 p.
6. Eichengreen B. *Globalizing Capital: A History of the International Monetary System*. 2018. 2-nd Ed. N.Y.: Princeton Univ. Press, 278 pp. P. 112–118.
7. Мусієць Т., Лаврінченко О. Вплив євро на перетворення національних валютних систем країн центральної та східної Європи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 17, С. 33–39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2011_17_10 (дата звернення: 22.02.2020).

8. Біла Л. Гармонізація фінансових систем країн Європейського Союзу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. Вип. 10. 2015. С. 228-231. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2015_10_51 (дата звернення: 03.03.2020).
9. Черемісова Т. А. Фінанси Європейського Союзу та особливості їх організації. 2014. URL: <http://www.eforum.lnu.com/assets/files/articles/2014%20en/1/5.Pdf>. (дата звернення: 04.02.2020).
10. Lang F. P., Melnychenko O. Оцінка інфляційних процесів у світі. *Współpraca Europejska*, № 11(18). 2016. С. 84–94.
11. Lang F.P., Melnychenko O. Економічні наслідки "брексіту" для Європейського Союзу. *Współpraca Europejska*. № 6(13). 2016. С. 9–16.
12. Дерогація. Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Дерогація> (дата звернення: 18.02.2020).
13. Eurostat (офіційний сайт). URL: www.epp.eurostat.ec.europa.eu (дата звернення: 16.02.2020).
14. Список країн за населенням. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 14.02.2020).
15. Всеукраїнський перепис населення. URL: <http://2001.ukrcensus.gov.ua/> (дата звернення: 19.02.2020).
16. Україна. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 04.03.2020).
17. Національний банк України (офіційний сайт). URL: <https://bank.gov.ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms> (дата звернення: 07.03.2020).
18. Національний банк України (офіційний сайт). URL: <https://bank.gov.ua/markets/exchangerates> (дата звернення: 10.03.2020).
19. Національний банк України (офіційний сайт) URL: <https://www.segodnya.ua> (дата звернення: 11.03.2020).
20. Люди на експорт. Як трудова міграція впливає на українську економіку. URL: <https://www.dw.com/uk> (дата звернення: 11.03.2020).
21. El-Agraa A.M. The European Union Illuminated: Its Nature, Importance and Future. Palgrave Macmillan 2015, 307 p.
22. The Euro and the Crisis Perspectives for the Eurozone as a Monetary and Budgetary Union. Ed. N. da Costa Cabral, J.R. Goncalves, N.C. Rodrigues. *Financial and Monetary Policy Studies*. Т. 43, 2007.
23. Minenna M., Giovanna M. B., Verzella P. (2016). The Incomplete Currency: the future of the euro and solutions for the Eurozone. John Wiley & Sons 2016, 552 p.
24. The Crisis of the European Union: challenges, analyses, solutions. Ed. by Grimmel A, 2018. 280 p.
25. Designing Europe's future: Trust in institutions. Globalisation. Support of the euro, opinions about free trade and solidarity. Special Eurobarometer, 2017. 461 p.

References

1. Melnychenko, O. V., & Lutsyk, M. V. (2019). Ukraine's transition to the euro as a single national currency. *Rozvytok bankivskyykh system svitu v umovakh hlobalizatsii finansovykh rynkiv: Materialy XIII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii 25 zhovtnia 2019 roku, m. Cherkasy* [The Development of World Banking Systems in the Conditions of Financial Market Globalization: Proceedings of the XIII International Scientific and Practical Conference October 25, 2019]. Cherkaskyi instytut DVNZ «Universytet bankivskoi spravy», 405 s., S. 161-163 (in. Ukr.).
2. Mundell, R. (1961). Optimum Currency Areas. *American Economic Review*, 53, 717–725.
3. Kenen, P. (1969). The theory of Optimum Currency Areas: an Eclectic View. Mundell R., Swoboda A. (eds.). *Monetary Problems of the International Economy*. Chicago: University of Chicago Press.
4. Ingram, J. (1973). The case for European monetary integration. Princeton University, 40 p.
5. Brunnermeier, M., James, H., & Landau, J-P. (2016). The Euro and the Battle of Ideas. Princeton University Press (September 13, 2016), 448 p.
6. Eichengreen, B. (2008). *Globalizing Capital: A History of the International Monetary System*. 2-nd Ed. – N.Y.: Princeton Univ. Press, 278 pp. P. 112–118.
7. Musiiets, T., & Lavrinenko, O. (2011). The impact of the euro on the transformation of the national monetary systems of the countries of Central and Eastern Europe. *Investytsii: praktyka ta dosvid* [Investment: practice and experience], 17, 33–39. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2011_17_10 (Accessed: 22.02.2020).
8. Bila, L. (2015). Harmonization of the financial systems of the European Union countries. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Ekonomika i menedzhment* [Scientific Bulletin of

the International Humanities University. Series: Economics and Management], 10, 228–231. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2015_10_51 (Accessed: 03.03.2020).

9. Cheremisova, T. A. (2014). *The finances of the European Union and the features of their organization*. Retrieved from: <http://www.eforum.lntu.com/assets/files/articles/2014%20en/1/5.Pdf>. (Accessed: 04.02.2020).

10. Lang, F. P., & Melnychenko O. (2016). Assessment of inflation processes in the world. *Współpraca Europejska* [European Cooperation], 11(18), 84–94.

11. Lang, F. P., & Melnychenko O. (2016). "Brexit's" economic effects on the European Union. *Współpraca Europejska* [European Cooperation], 6(13), 9–16.

12. Wikipedia (2019). Derogation. Retrieved from: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Derohatsiia>. (Accessed: 18.02.2020).

13. Eurostat (2019). Retrieved from: www.epp.eurostat.ec.europa.eu. (Accessed: 16.02.2020).

14. Wikipedia (2019). List of countries by population. Retrieved from: https://uk.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_population. (Accessed: 14.02.2020).

15. Ukrainian population census (2019). Retrieved from: <http://2001.ukrcensus.gov.ua/> (Accessed: 19.02.2020).

16. Wikipedia (2019). Ukraine. Retrieved from: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Ukraine>. (Accessed: 04.03.2020).

17. National Bank of Ukraine (2019). Retrieved from: <https://bank.gov.ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms>. (Accessed: 07.03.2020).

18. National Bank of Ukraine (2019). Retrieved from: <https://bank.gov.ua/markets/exchangerates>. (Accessed: 10.03.2020).

19. National Bank of Ukraine (2019). Retrieved from: <https://www.segodaya.ua>. (Accessed: 11.03.2020).

20. DW (2019). People for export. How labor migration affects the Ukrainian economy. Retrieved from: <https://www.dw.com/uk>. (Accessed: 11.03.2020).

21. El-Agraa, A.M. (2015). *The European Union Illuminated: Its Nature, Importance and Future*. Palgrave Macmillan, 307 p.

22. *The Euro and the Crisis Perspectives for the Eurozone as a Monetary and Budgetary Union* (2007). Ed. N. da Costa Cabral, J.R. Goncalves, N.C. Rodrigues. *Financial and Monetary Policy Studies*. T. 43.

23. Minenna, M., Giovanna, M. B., & Verzella, P. (2016). *The Incomplete Currency: the future of the euro and solutions for the Eurozone*. John Wiley & Sons, 552 p.

24. *The Crisis of the European Union: challenges, analyses, solutions* (2018). Ed. by Grimmel A., 280 p.

25. *Designing Europe's future: Trust in institutions. Globalisation* (2017). Support of the euro, opinions about free trade and solidarity. Special Eurobarometer. 461 p.

LUTSYK Mariia

PhD in Econ.,

Doctoral student

Institute of Banking Technologies and Business,

Banking University,

Kyiv, Ukraine

CONSEQUENCES AND RISKS OF EURO IMPLEMENTATION AS A NATIONAL CURRENCY IN UKRAINE

Introduction. *The issue of euro acceptance is a matter of constant public interest. The main problem in determining the pros and cons of euro acceptance, as the national currency in Ukraine is the difficult prognosis of long-term consequences. Certainly, acceptance a single currency will increase confidence among other European Union members and ensure equality, but it's difficult to predict how this decision will affect Ukraine's economy.*

Replacing the national currency by the European currency is a huge challenge for Ukraine's economy and a topical issue in both theoretical and practical contexts, the solution of which depends on the transformation processes direction in the countries national currency systems. Scientific justification for problem-solving ways related to the euro acceptance as a single national currency are relevant in the current environment and requires new theoretical, theoretical-methodological, methodological and practical studies.

Purpose. *Analysis of the consequences and risks of the euro acceptance as the single national currency in Ukraine under the terms of the Maastricht Treaty and the Lisbon Treaty in the process of joining the European Union*

Results. *Ukraine's joining the Economic and Monetary Union will create new opportunities for improving social well-being and will bring both benefits and threats at both macro and micro levels.*

Currently, there are many arguments "for" the euro acceptance, namely: improving the financial markets integration level; banks financial security; reduction in transaction costs and currency risk; improving the macroeconomic situation; lowering interest rates and "against" the euro acceptance as a single currency: putting monetary policy into a "community" level, that will significantly reduce the ability to respond to the economic situation; the need to create reserves to help other EU countries in crisis the risk for entrepreneurs related with increased labor costs and receipt of cheap goods; expenses related to the information campaign and implementation of the euro in cash circulation; the threat of inflationary differences in the monetary union, the loss of ability to pursue independent monetary policy and others.

Originality. *In the article are prognosed the economic consequences and risks of the euro implementation as the national currency in Ukraine. With the SWOT analysis there were identified the strengths and opportunities facing economic policy on the way to the Eurozone, as well as the weaknesses and threats of implementation a single Euro currency in Ukraine.*

Conclusion. *The Ukrainian government needs to prepare for the single currency acceptance, namely, to carry out reforms that would help accelerate real convergence towards the Eurozone. Following steps:*

1) development of a development strategy, the consistent implementation of which is aimed at increasing economic innovation;

2) reducing barriers to business. Private enterprises are the foundation of a market economy, so the more business-friendly the legal and administrative environment is, the better for national competitiveness;

3) development of social capital resource, that is, trust and capacity for cooperation among citizens. This is a difficult task, but crucial one to support the country's economic development in the future;

4) labor market reform. Reducing youth unemployment. Increasing the efficiency of employment centers. Raising the minimum wage.

Therefore, internal reforms need to be undertaken to meet the exogenous criteria foreseen for the participant of the optimal currency area, without the expectation that the euro acceptance alone will improve the competitiveness of our economy.

Keywords: *euro, European Union, National currency, economy, integration.*

*Одержано редакцією: 18.01.2020
Прийнято до публікації: 19.03.2020*